

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра безпеки інформації та бізнес-комунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО»

В.о. декана

Економічного факультету
Ростислав МИХАЙЛИШИН

2023 р.

ПРОГРАМА
кваліфікаційного іспиту
для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»
освітньої програми «Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації»

Львів – 2023 р.

Укладачі програми:

Хмелярчук М. І., д.е.н., професор, в.о. завідувача кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій;

Пухир С. Т., д.е.н., професор, професор кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій;

Панковець М. П., к.е.н., доцент, доцент кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій;

Клювак О. В., к.е.н., доцент кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій.

Програма кваліфікаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації» розглянута і затверджена на засіданні кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій.

Протокол № 8 від «29» березня 2023 року

В.о. завідувача кафедри безпеки інформації та бізнес-комунікацій, д.е.н., професор

«29» березня 2023 року (Марія ХМЕЛЯРЧУК)

Схвалено Вченою радою економічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка

Протокол № 4 від « 05» 04 2023 року

«05» 04 2023 року Голова (Ростислав МИХАЙЛИШИН)

Програма кваліфікаційного іспиту для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації»

На кваліфікаційний іспит виносяться питання з дисциплін, які є нормативними дисциплінами циклу галузевої, професійної та практичної підготовки у Навчальному плані підготовки бакалавра зі спеціальності 051 «Економіка» освітньої програми «Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації»:

1. Мікроекономіка
2. Макроекономіка
3. Міжнародні економічні відносини
4. Міжнародна та регіональна економіка
5. Міжнародний бізнес та міжнародне право.

Кожний білет складається з двох частин: теоретичної і практичної. Теоретична частина дозволяє визначити розуміння, систематизацію та закріплення отриманих знань з дисциплін за фаховим спрямуванням.

Практична частина - це тестові завдання та задача. Практична частина дозволяє визначити розвиток творчого мислення у студентів, розуміння того, наскільки студент вміє застосувати теоретичні знання до прийняття самостійних економічних рішень, як він може опрацювати і проаналізувати економічну інформацію, зробити по ній відповідні розрахунки, висновки і пропозиції.

Під час підготовки до кваліфікаційного іспиту студентам доцільно користуватися рекомендованою літературою до кожної дисципліни.

Критерії оцінювання знань студентів на кваліфікаційному іспиті з дисциплін циклу галузевої, професійної та практичної підготовки

Відповідь студента на екзамені оцінюється за стобальною системою по шкалі ESTS, яка дозволяє виставити оцінки: "відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно".

Оцінка **«відмінно»** ставиться, коли студент дає глибоку, обґрунтовану відповідь на теоретичне питання білета, пояснює хід розв'язку задачі та правильно розв'язує її, дає правильні відповіді на тестові завдання, відповідає на додаткові запитання членів екзаменаційної комісії, демонструючи вміння доводити і відстоювати свої погляди.

Оцінка **«добре»** виставляється у тому разі, коли студент має тверді знання в обсязі навчальної програми, дає відповіді на теоретичне питання білета, розв'язує задачу, проте допускає при цьому окремі неточності, а також допускає неточності у вирішенні тестових завдань.

Оцінка **«задовільно»** передбачає, що студент частково відповідає на теоретичне питання, затрудняється у розв'язку задачі, а також робить помилки у виборі правильних відповідей на тестові завдання, не дає повної відповіді на додаткові запитання членів комісії.

Оцінка **«незадовільно»** ставиться у тому випадку, коли студент не засвоїв основних положень навчальної програми, не дав відповіді на теоретичне питання, не зумів розв'язати задачу, тести та не відповів на додаткові запитання членів комісії.

Враховуючи, що екзаменаційний білет складається з теоретичного питання, задачі та тестових завдань, то максимальна оцінка балів екзаменаційного білету є наступною:

- 1) повна і ґрунтовна відповідь на теоретичне питання - **20** балів;
- 2) правильно розв'язана і пояснена задача - **30** балів;
- 3) правильна відповідь з поясненням на кожне тестове завдання - **50** балів.

Максимальна кількість балів - **100** балів.

**Програма навчальних дисциплін циклу галузевої, професійної та практичної
підготовки, які виносяться на кваліфікаційний іспит для здобуття освітнього ступеня
«Бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»
освітньої програми
«Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації»**

МІКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Економіка як наука

Суспільство та його економічне життя. Економічні категорії. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Методологія економічної науки. Позитивна та нормативна економічна теорія.

Мікроекономіка та макроекономіка як складові економічної теорії. Завдання, предмет та показники мікро- та макроекономіки

Зародження та розвиток економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії та основні економічні школи. Внесок українських вчених-економістів у розвиток світової економічної науки.

Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси

Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб. Економічний інтерес, його сутність і функції. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Єдність і суперечності в системі інтересів. Економічні інтереси – рушійна сила соціально-економічного розвитку.

Зміст та види суспільного виробництва. Фактори виробництва. Розподіл праці. Спеціалізація праці. Кооперація праці. Поєднання факторів виробництва. Виробнича функція та її складові.

Виробництво та його результати. Продукт виробництва. Виробнича функція. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Крива виробничих можливостей. Ефективність використання виробничих ресурсів.

Тема 3. Теоретичні основи мікроекономіки та методологія мікроекономічного аналізу

Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Макро- та мікроекономіка як найважливіші складові сучасної теоретичної економіки.

Предмет мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Індивід. Домогосподарство. Ділова одиниця (фірма). Держава. Методологія мікроекономічного аналізу. Мікроекономічні моделі. Нормативна і позитивна мікроекономіка.

Тема 4. Попит, пропозиція, їх взаємодія

Ринковий попит як сума індивідуального попиту всіх споживачів певного товару. Функція попиту. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту.

Функція пропозиції. Закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції загалом та величини (обсягу) пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Вплив змін попиту й пропозиції на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.

Еластичність попиту і пропозиції. Концепція еластичності взаємопов'язаних показників. Еластичність попиту за чинниками впливу.

Тема 5. Теорія граничної корисності і поведінка споживача

Поняття корисності. Сукупна та гранична корисності. Функція корисності.

Процес споживання й динаміка зміни сукупної та граничної корисності. Перший закон Госсена. Закон спадної граничної корисності блага.

Рівновага споживача з кардиналістських позицій. Поняття «рівновага споживача». Модель споживання набору благ. Другий закон Госсена. Еквімаржинальний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.

Тема 6. Аналіз поведінки споживача

Реакція споживача на зміну його доходу. Лінія «дохід - споживання». Поняття «повноцінних» і «неповноцінних» благ. Закони Енгеля. Функції Торнквіста.

Реакція споживача на зміну цін товарів. Лінія «ціна - споживання». Траєкторія розвитку споживання як результат зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.

Ефект заміщення та ефект доходу. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення. Одно- та різно направлені впливи ефектів (за Слуцьким, за Хіксом). Парадокс Гіффена.

Тема 7. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт ринку та виробничо-ринкова система. Фактори виробництва, їх групування. Фактор часу і періоди у функціонуванні підприємства.

Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукти. Витрати виробництва. Сукупні, середні та граничні витрати. Поняття загального (сукупного, валового), середнього та граничного виторгу. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.

Виробнича функція з одним змінним фактором.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта.

Ефект масштабу.

Оптимум виробника. Вибір комбінації виробничих факторів за критеріями мінімізації витрат чи максимізації випуску. Ізокоста.

Тема 8. Витрати виробництва

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Економічні та бухгалтерські витрати. Поняття альтернативних витрат. Постійні та змінні витрати. Типовий характер зміни витрат за короткостроковий період. Закон зростаючих граничних витрат (зниження дохідності).

Витрати в довгостроковому періоді. Криві довготривалих витрат, їх види. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору фірми в розробці довгострокової стратегії.

Використання теорії витрат в практичній діяльності підприємства.

Тема 9. Ринок досконалої конкуренції

Ознаки й умови досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції.

Ринкова поведінка підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Пропозиція фірми і галузі в короткостроковому періоді. Рівновага фірми та галузі.

Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Тема 10. Монопольний ринок

Модель «чистої монополії» та її характеристики. Ознаки «чистої монополії». Економічні, адміністративні та правові бар'єри вступу до монопольного ринку. Монополія і монопольна влада. Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади.

Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Рівновага фірми-монополіста в короткостроковому періоді. Пропозиція монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова дискримінація та її види. Рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді.

Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Тема 11. Олігополія та монополістична конкуренція

Основні ознаки олігополії. Нечисленність підприємств в олігополістичних галузях. Загальна взаємозалежність олігополістів. Однорідність або диференційованість продукту.

Теоретичні моделі олігополії.

Особливості організації олігополістичного ринку. Взаємозалежність олігополістів, цінові війни і схильність до змови. Таємні змови, мовчазні згоди і легальні угоди. Картелі. Нецінова конкуренція.

Суспільна оцінка олігополістичного ринку.

Ознаки монополістичної конкуренції. Умови вступу до галузі. Спосіб дій монополістичного конкурента.

Ринкова поведінка монополістичного конкурента.

Сутність та передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки та загрози. Вплив рекламної діяльності на обсяг витрат і витрат.

Суспільна ціна монополістичної конкуренції. Порівняльна характеристика ринкових структур.

Тема 12. Ринок факторів виробництва

Похідний попит. Попит на продукт і попит на фактори виробництва. Правило оптимального використання ресурсів.

Попит на працю за умови досконало конкурентного ринку ресурсів. Праця як фактор виробництва, її мобільність. Характеристика досконало конкурентного ринку праці.

Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку. Обґрунтування вибору робітника щодо праці і відпочинку. Рівновага на ринку праці.

Ринок праці з недосконалою конкуренцією.

Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу. Ринки капіталу. Рух капіталу та капітальні фонди.

Попит і пропозиція капіталу. Вступ до аналізу інвестиційних рішень. Поняття дисконтованої величини. Рівень дохідності, прибуток на капітал. Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Ринок землі. Особливості землі як фактору виробництва. Ціна землі як капіталізована рента.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / Панчишин С. М., Островерх П. І., Буняк В. Б. та ін.]. Київ: Знання, 2014. 390 с.
2. Економічна теорія: вступ, макроекономіка, мікроекономіка: навч. посібник / Ватаманюк З. Г., Ватаманюк О. З., Гнатюк Н. І. та ін.]. Львів: Інтелект-Захід, 2011. 656 с.

3. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навч. посібн. / Ватаманюк О., Майовець Є., Стирський М. та ін. Львів: Інтелект-Захід, 2010. 374 с.
4. Островерх П. І. Мікроекономіка. Тести і задачі: навч. посібн. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2006. 400 с.
5. Mankiw N. G. Principles of Economics. / Seventh edition. Stanford: Cengage Learning, 2015. XXXII. 847 p.

МАКРОЕКОНОМІКА

Тема 1. Теоретичні основи макроекономіки та її практичне значення

Макроекономіка як складова економічної науки. Національна економіка. Фізична та монетарна економіка. Суб'єкти національної економіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Проблема обмеженості ресурсів та безмежності потреб.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика. Становлення та розвиток макроекономіки як науки.

Методологія макроекономіки.

Модель кругопотоку як базова модель макроекономічної рівноваги.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як міжнародний стандарт макроекономічного рахівництва та фактологічна база макроекономіки. Поняття валового внутрішнього продукту. Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Проблеми, що пов'язані з вимірюванням ВВП. Номінальний і реальний ВВП. Показники рівня цін: індекс споживчих цін, темп інфляції. Макроекономічні показники сфери зайнятості: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнт участі в робочій силі.

Тема 3. Сукупний попит і сукупна пропозиція

Товарний ринок та його структурні елементи. Сукупний попит. Закон та графічна модель сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства, ефект імпортих закупівель, ефект пропозиції грошей. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на його графічну модель.

Сукупна пропозиція. Класична модель сукупної пропозиції. Довгострокова сукупна пропозиція. Короткострокова сукупна пропозиція. Теорії короткострокової сукупної пропозиції. Зміна цін і реального ВВП на різних ділянках короткострокової сукупної пропозиції. Нецінові чинники короткострокової сукупної пропозиції.

Рівновага сукупних попиту і пропозиції. Модель AD-AS. Рівноважні ціни та рівноважний рівень виробництва. Коротко- і довгострокова рівновага. Ринковий механізм встановлення та відновлення рівноваги в моделі AD-AS. Порушення рівноваги змінами у сукупному попиті на різних відрізках кривої AS. Ефект храповика. Стагфляція. «Перегріта економіка». Порушення рівноваги збуренням сукупної пропозиції та механізм її відновлення. Шоки сукупних попиту та пропозиції; стабілізаційна політика.

Тема 4. Ринок праці. Зайнятість та безробіття

Ринок праці та механізм його функціонування. Неокласична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці.

Зайнятість і безробіття. Неповна зайнятість, причини та види безробіття. Рівень безробіття у різних країнах. Повна зайнятість, природне безробіття та потенційний рівень ВВП; обчислення природного рівня безробіття. Динаміка природного рівня безробіття.

Втрати від різних видів безробіття. Відставання фактичного ВВП від потенційного ВВП (ВВП-розрив). Закон Оукена. Визначення потенційного ВВП на основі ВВП-розриву. Визначення впливу безробіття на динаміку ВВП. Державна політика зайнятості населення.

Особливості розвитку ринку праці, динаміки безробіття і дії закону Оукена в Україні.

Тема 5. Гроші та грошовий ринок

Гроші та їх функції в економіці. Грошовий ринок. Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошова база та її компоненти: готівка і банківські резерви, обов'язкові й надлишкові резерви. Грошовий мультиплікатор, коефіцієнт готівки, резервна норма. Мультиплікація грошової бази банківською системою. Грошова пропозиція як функція процентної ставки і крива пропозиції грошей.

Попит на гроші. Класичний підхід до функції попиту на гроші. Рівняння грошового попиту кількісної теорії грошей. Кембриджські економісти про функцію попиту на гроші. Кейнс про мотиви попиту на гроші. Процентна ставка і альтернативна вартість зберігання грошей. Механізм грошового ринку та його графічна модель. Рівняння рівноваги на грошовому ринку. Механізм відновлення рівноваги на грошовому ринку. Процентна ставка. Реальна процентна ставка та чинники, що впливають на її рівень. Номінальна процентна ставка на основі рівняння Фішера. Очікувана і фактична реальна процентна ставка. Мотиваційна роль реальної процентної ставки.

Тема 6. Інфляція та її соціально-економічні наслідки

Поняття та показники інфляції. Темп інфляції. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту, інфляція витрат та їх графічна інтерпретація. Збалансована і незбалансована інфляція. Очікувана і неочікувана інфляція; теорії адаптивних і раціональних очікувань. Дефляція.

Причини і наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія щодо причин інфляції. Роль грошей в інфляційному механізмі: монетаристський підхід. Чинники інфляції попиту та витрат. Інфляційні очікування. Соціально-економічні наслідки інфляції..

Механізм та напрямки політики контролю над інфляцією. Таргетування інфляції.

Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Крива Філіпса як аналітичний засіб стабілізаційної політики. Особливості причин та динаміки інфляційних процесів в Україні

Тема 7. Споживання, заощадження та інвестиції

Споживання та заощадження. Функція споживання. Графік споживання. Середня та гранична схильність до споживання. Автономне споживання та чинники, що на нього впливають. Кейнсіанська функція споживання. Міжчасовий вибір споживача. Бюджетне обмеження. Гіпотеза життєвого циклу. Гіпотеза постійного доходу.

Економічна нерівність та способи її оцінювання. Крива Лоренца. Функція заощадження та графічна модель заощадження. Середня та гранична схильність до заощадження. Вибір заощадником активу, поточна вартість майбутнього доходу та майбутня вартість теперішніх грошей. Недоходні чинники споживання та заощадження: багатство, ціни, очікування, заборгованість, оподаткування. Динаміка заощаджень в Україні.

Основні типи інвестицій та їх впливи на розвиток національної економіки. Функція інвестицій та їх графічна інтерпретація. Чинники інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту. Модель простого акселератора. Нестабільність інвестицій. Взаємозв'язок заощаджень та інвестицій.

Тема 8. Сукупні видатки і ВВП

Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки-обсяг національного виробництва». Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення ін'єкції».

Сутність мультиплікативного ефекту. Мультиплікатор видатків. Мультиплікатор інвестицій.

Сукупні видатки і потенційний ВВП. Рівноважний ВВП в умовах повної та неповної зайнятості. Рецесійний розрив. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 9. Економічне зростання

Основні засади теорії економічного зростання. Сутність та показники економічного зростання. Економічне зростання та економічний розвиток.

Моделі економічного зростання. Модель Солоу. Вплив нагромадження капіталу на капіталоозброєність. Вплив приросту населення на капіталоозброєність. Граничні інвестиції. Вплив науково-технічного прогресу на капіталоозброєність через зростання ефективності праці. Технічний прогрес як нескінченний фактор економічного зростання. «Золоте правило» нагромадження капіталу.

Джерела економічного зростання. Внесок факторів виробництва в економічне зростання. Рівняння, що описує внесок капіталу і праці у приріст продукту. Внесок технічного прогресу в приріст продукту. Рівняння, що описує економічне зростання з урахуванням усіх факторів. Залишок Солоу.

Проблема економічного зростання в різних групах країн та в Україні.

Тема 10. Макроекономічна нестабільність

Економічні коливання та економічні цикли як прояв макроекономічної нестабільності та форма економічного розвитку. Загальна характеристика економічного циклу, фази економічного циклу. Теорії циклічних коливань: причини циклічності ринкової економіки, види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань в економіці. Модель мультиплікатора-акселератора.

Нециклічні коливання економіки та економічні кризи. Причини економічної кризи в Україні. Антикризові заходи в Україні та аналіз їх ефективності.

Тема 11. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль держави в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу з урахуванням держави. Державні видатки. Позики уряду. Перерозподільна функція держави. Стабілізаційна функція держави.

Дискреційна фіскальна політика. Вплив державних закупівель на ВВП. Мультиплікатор видатків у змішаній закритій економіці. Вплив чистих податків на ВВП. Мультиплікатор податків. Спільний вплив фіскальних інструментів на ВВП і державний бюджет. Крива Лаффера та можливість її практичного застосування. Концепції збалансування державного бюджету. Мультиплікатор збалансованого бюджету.

Недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Стабілізаційний вплив на економіку недискреційної фіскальної політики в умовах падіння та зростання обсягів виробництва. Ефект гальмування динаміки ВВП. Державний борг та ефекти витіснення.

Вибір моделей макроекономічної політики.

Тема 12. Монетарна політика

Сутність монетарної політики. Інструменти монетарної політики: операції на відкритому ринку, операції на валютному ринку, облікова (дисконтна) ставка, норма обов'язкового резервування.

Монетарна політика в моделі AD-AS. Передавальний механізм грошово-кредитної політики. Наслідки впливу на економіку стимулюючої монетарної експансії в короткостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Наслідки впливу на економіку монетарної експансії в довгостроковому періоді та їх графічна інтерпретація. Нейтральність грошей у довгостроковому періоді. Зв'язок монетарної політики з бюджетно-податковою та валютною політикою.

Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Побудова кривої IS та її рівняння. Побудова кривої LM та її рівняння. Модель IS-LM як аналітичний засіб макроекономічної політики.

Тема 13. Відкрита економіка

Відкрита економіка та її характеристики. Міжнародні потоки капіталів і товарів. Зовнішньої торгівлі Зовнішньоторговельна політика. Країна як чистий дебітор або як чистий кредитор. Чинники, що впливають на чистий експорт.

Валютний курс. Валюта та її види. Номінальний валютний курс і способи котирування валюти. Чинники, що впливають на номінальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Фіксований і плаваючий валютний курс. Модель реального валютного курсу.

Платіжний баланс. Сутність та методологія складання платіжного балансу. Модель платіжного балансу.

Аналіз та оцінка платіжного балансу України.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Панчишин Степан. Макроекономіка. Львів, Апріорі, 2022. 473с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: навч. посіб. : У 2 кн. / авт. кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін. Кн.. 1: Макроекономіка. – Київ : Знання, 2013. 437 с.
3. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. – 5-е вид., випр. і доп. Київ : Знання, 2013. 723 с.
4. Історія економіки та економічної думки у логічних схемах: навч. посібник / О. В. Горбачевська, М. І. Хмелярчук, А. В. Стасишин; за ред.. канд. екон. наук, доц. О. В. Горбачевської. Київ : УБС НБУ, 2013. 526 с.
5. Макроекономіка: навчальний посібник / авт. кол.; за ред.. Т. С. Смовженко і Г. Я. Стеблій. Київ : УБС НБУ, 2008. 463 с.
6. Mankiw, N.Gregory. Principles of Economics, 5th edition. South-Western Cengage Larneing, 2011.
7. Mankiw N.Gregory. Macroeconomics, 7th Edition. Worth Publishers, 2010.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Тема 1. Сутність та форми прояву сучасних міжнародних економічних відносин

Сутність міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин. Форми прояву міжнародних економічних відносин. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин. Діджиталізація міжнародних економічних відносин. Транснаціоналізація в системі міжнародних економічних відносин. Місце країн Європи в світовій економіці. Країни-лідери у світовій економіці.

Тема 2. Особливості функціонування світової економічної системи в умовах глобалізації та інтеграційних процесів

Сучасний стан процесу глобалізації. Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці. Сутність та фактори міжнародної конкурентоспроможності. Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна–НАТО в економічній сфері. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).

Тема3. Економічна безпека в умовах міжнародного співробітництва

Трансформація глобалізаційних процесів у контексті наслідків повномасштабного російського вторгнення в Україну. Ідентифікація сучасних загроз і можливостей для світової економіки і для України. Оцінка позицій України в основних глобальних рейтингах. Світовий досвід забезпечення стійкості національної економіки. Стратегічні напрями забезпечення продовольчої безпеки. Ефективність економічних санкцій як інструменту зовнішньої політики. Проблеми офшоризації в міжнародній економічній системі.

Тема 4. Сталий розвиток економіки та розвиток циркулярної економіки на міжнародному рівні.

Аналіз глобальних проблем і можливостей стійкого сталого розвитку. Україна у глобальних вимірах сталого розвитку. Імплементация для України стратегічних ініціатив міжнародних інституцій щодо запровадження концепції сталого розвитку. Формування глобальної системи фінансування сталого розвитку. Глобалізаційні виклики та концептуальна сутність сталого розвитку. Генезис понятійно-категоріального апарату дослідження системи фінансування сталого розвитку. Механізм функціонування глобальної системи фінансування сталого розвитку. Міждержавне фінансування сталого розвитку країн, що розвиваються. Національні політики фінансування програм сталого розвитку високорозвинених країн. Впровадження циркулярної економіки на основі європейського досвіду. «Корпоративна соціальна відповідальність» на міжнародному рівні

Тема 5. Особливості та підходи до управління зовнішньоекономічної діяльності держави та бізнесу

Види та регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічна діяльність в умовах воєнного стану. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Стратегії ЗЕД підприємства. діяльності підприємства. Стратегії ЗЕД підприємства.

Тема 6. Міжнародні торговельні відносини. Міжнародна електронна торгівля.

Еволюція ефективного розвитку міжнародної торгівлі в умовах глобалізації. Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна. Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні).

Структура, тенденції та динаміка міжнародної торгівлі товарами. Інструментарій аналізу міжнародної торгівлі. Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі) 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпортої залежності країни; індекс «умов торгівлі») 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну) 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни) Сутність, види та особливості міжнародної торгівлі послугами. Торговельна аналітика за країнами та ринками. Ключові партнери України у сфері зовнішньоторговельної діяльності. особливості застосування електронної торгівлі суб'єктами господарювання в умовах міжнародної економічної діяльності. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони). Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020). Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОТ (ГАТС). Розвиток міжнародної електронної торгівлі в умовах діджиталізації економіки. Міжнародні закупівлі. Угода про державні закупівлі СОТ.

Тема 7. Сучасні методи тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Сутність та класифікація методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності. Фіскальне регулювання зовнішньоторговельної діяльності. Особливості класифікації та використання заходів нетарифного регулювання. Реалізація методів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в митній справі. Ліцензування на експорт в умовах російсько-української війни.

Тема 8. Міжнародні фінансові відносини і фінансова глобалізація

Ідентифікація сучасних загроз і можливостей під час руху капіталів. Напрями трансформації світової фінансової системи. Фінансова інклюзія як основа розвитку фінтех-екосистеми. Віртуалізація фінансового ринку як чинник прогресивного розвитку економіки. Участь України у діяльності міжнародних фінансових організацій. Міжнародний ринок фінансових інструментів. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи).

Тема 9. Міжнародна інноваційно-інвестиційна діяльність. Міжнародний трансфер технологій.

Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери). Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України. Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС), угода про захист іноземних інвестицій. Важливість приватних інвестицій для повоєнної відбудови України. Сутність міжнародного науково-технологічного обміну. Доцільність і форми міжнародної передачі технологій. Вартісна оцінка технологій на світових ринках. Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій.

Тема 10. Сучасна міжнародна трудова міграція

Світовий ринок праці: специфіка, функції, сегментація. Міжнародна міграція робочої сили: сутність, причини та види. Сутність міжнародної економічної міграції та її особливості в умовах глобалізації. Рівневі типи міграційних систем. Сучасні центри тяжіння та основні наслідки міграції робочої сили. Країни походження трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори. Регулювання міжнародної міграції робочої сили. Міграційна криза. Міграційні виклики для країн ЄС. Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Бестужева С. В. Міжнародна економічна діяльність України: навч. посібн. Харків: Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, 2016. 266 с.
2. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посібн. Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. 368 с.
3. Сучасна міжнародна економіка: підручник / Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Золотарьова О. В. та ін. Дніпро: ПБП «Економіка», 2019. 386 с.

4. Глобалізаційні процеси у світовій економіці: виклики та можливості для України : колективна монографія. Київ: ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», 2022. 264 с.
 5. Інвестування інноваційної діяльності: навч. посібн. / Гук О. В., Шендерівська Л. П., Мохонько Г. А.. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 186 с
 6. Дмитрієва Н. О. Діджиталізація міжнародних економічних відносин: розвиток електронної торгівлі : монографія. Київ : Університет «КРОК», 2021. 271 с.
 7. Міжнародні розрахунки та валютні операції: навч. посіб. / Івасів Б. С., Прийдун Л. М., Рудан В. Я. Тернопіль: Вектор, 2013. 572 с.
 8. Міжнародна економіка : навч.-метод. посібн./ Кібік О. М., Нестерова К. С., Хаймінова Ю. В. Одеса: НУ «ОЮА», 2020. - 85 с.
 9. Корнієнко, В. О. Україна в Європі і світі : навч. посібн. Вінниця: ВНТУ, 2017. URL : <http://kornienko.vk.vntu.edu.ua/file/0d39ebfb8e82029906a06729e9394b98.pdf>.
 10. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 228 с. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Kozak_Yurii/Mizhnarodna_ekonomika_v_pytanniakh_ta_vidpovidiah.pdf?PHPSESSID=g2fq2uc386e4b0eapuispvru37
 11. Козак Ю. Г. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 400 с.
 12. Ливтин О. Є. Управління операціями з експорту-імпорту: зб. ситуац. та практ. завдань: навч. посіб. Київ.: «Фенікс», 2016. 316 с.
 13. Мальська М. П., Антонюк Н. В. Основи європейської інтеграції: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2015.
 14. Європейська інтеграція: навч. посібн./ Макаренко М. І., Хомутенко Л. І., Д'яконова І. І. Київ: «Центр учбової літератури», 2018.
 15. Франчук В. І., Шупрудько Н. В. Фіскальне регулювання зовнішньоторговельної діяльності як функція економічної безпеки України: теретико-прикладні аспекти: монографія. Львів : «Растр-7», 2020. 240 с.
- Допоміжна.
- Законодавчі і нормативно-правові акти:
1. Верховна Рада України. (1991). Закон України № 960-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
 2. Верховна Рада України. (2021). Закон України № 1591-IX «Про платіжні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
 3. Верховна Рада України. (2018). Закон України №2473-VIII «Про валюту і валютні операції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
 6. Верховна Рада України. (1996). Закон України №93/96-ВР « Про режим іноземного інвестування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
 7. Верховна Рада України. (2004). Закон України № 1861-IV «Про транскордонне співробітництво». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text>
 8. Верховна Рада України. (2012). Митний кодекс України. Документ № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
 9. Верховна Рада України. (2006). Закон України № 3480-IV «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
 10. Верховна Рада України. (2022). Закон України №1953-IX «Про фінансові послуги та фінансові компанії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
- Інтернет-ресурси
1. Валютний ринок. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-market>
 2. Економічна статистика / Зовнішньоекономічна діяльність. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
 3. Статистика фінансового сектору. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial>

4. Фінансові ринки. Офіційне Інтернет-представництво Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets>
5. Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання «Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції». (МВФ, 2009). URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external/data-sector-external#1>
6. The Economist. URL: www.economist.com
7. The Financial Times LTD. URL: <https://www.ft.com/europe>
8. BBC News World URL: <https://www.bbc.com/news/uk>

МІЖНАРОДНА І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Тема 1. Концептуальні засади міжнародної економіки та міжнародної економічної системи.

Предмет міжнародної економіки (МЕ). Міжнародна макроекономіка. Цілі та об'єкт дослідження МЕ. Етапи та соціально-економічні основи розвитку МЕ. Методологія і завдання міжнародної економіки. Особливості сучасної міжнародної економіки. Географічний, економічний, часовий, системний аспекти МЕ. Інтернаціоналізація виробництва. Інтернаціоналізація капіталу. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграція та глобалізація. Види міжнародних економічних відносин.

Поняття та суб'єкти міжнародної економічної діяльності. Форми зовнішньоекономічної діяльності фірм, їх переваги та недоліки. Внутрішнє і зовнішнє середовище міжнародної економічної діяльності. Існуючі та набуті фактори середовища міжнародної економічної діяльності: політичні, соціальні, економічні, історичні та ін.

Взаємодія національних економік у системі міжнародної економіки. Систематизація та класифікація країн міжнародними інституціями за соціально-економічними, територіальними та іншими ознаками. Класифікація країн Організацією об'єднаних націй, Світовим банком, Міжнародним валютним фондом.

Тема 2. Міжнародна торгівля. Світовий ринок товарів і послуг.

Економічний зміст та основні поняття міжнародної торгівлі (МТ). Експорт та імпорт. Показники, які характеризують активність країни у міжнародній торгівлі. Індекс залежності країни від МТ. Теорії міжнародної торгівлі.

Сутність і структура світового ринку товарів і послуг. Чинники, які впливають на світовий ринок товарів і послуг. Формальні і неформальні міжнародні ринки товарів і послуг. Товарна біржа. Аукціон. Міжнародні торги, ярмарки, виставки. Показники обсягів, структури, динаміки, результатів міжнародної торгівлі. Актуальні тенденції МТ. Країни - провідні експортери та імпортери товарів і послуг у світі.

Зовнішньоторговельна політика держави. Політика вільної торгівлі. Протекціонізм. Тарифні та нетарифні методи регулювання міжнародної торгівлі.

Регулювання міжнародної торгівлі на наднаціональному рівні. Світова організація торгівлі (СОТ). Історія становлення і принципи діяльності світової організації торгівлі. Наслідки вступу України у СОТ.

Тема 3. Міжнародний рух капіталу. світовий фінансовий ринок

Сутність, причини, чинники та особливості міжнародного руху капіталу. Форми та показники міжнародного руху капіталу.

Суть, структура і функції світового фінансового ринку. Світовий ринок похідних фінансових інструментів як найбільш містка складова світового фінансового ринку.

Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу. Прямі та портфельні іноземні інвестиції. Економічні ефекти від прямих закордонних інвестицій. Наслідки міжнародного руху капіталу для країн-експортерів та країн-імпортерів. Диверсифікація міжнародної інвестиційної діяльності. Інвестиційний клімат та фактори, які його визначають.

Тема 4. Міжнародний кредит

Міжнародний кредит (МК) як форма міжнародного руху капіталу. Суб'єкти, джерела, принципи МК. Міжнародні кредитні відносини. Функції міжнародного кредиту. Форми міжнародного кредиту.

Міжнародні кредитні операції. Кредитування зовнішньої торгівлі. Комерційне кредитування експорту та імпорту. Банківське кредитування експорту та імпорту. Факторинг, форфейтинг, довгострокове банківське кредитування за компенсаційними угодами.

Інтернаціоналізація банківської діяльності та її причини. Міжнародне банківництво.

Зовнішній борг країни і його обслуговування. Криза світової заборгованості. Проблеми зовнішньої заборгованості та шляхи їх вирішення. Реструктуризація заборгованості. Капіталізація зовнішньої заборгованості. Міжнародні валютно-кредитні та фінансові організації.

Тема 5. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці

Міжнародна трудова міграція як форма міжнародних економічних відносин. Імміграція, еміграція, рееміграція, міграційне сальдо. Економічні та соціальні причини міжнародної трудової міграції.

Види міжнародної трудової міграції. Постійна, тимчасова, сезонна, маятникова міграція. Офіційна та нелегальна міграція. Проблема "відтоку мізків". Особливості сучасних міграційних процесів.

Поняття міжнародного ринку праці та етапи його формування. Структура міжнародного ринку праці. Основні країни виходу мігрантів та країни-реципієнти мігрантів. Стандартні ефекти від участі країни у міжнародному ринку праці.

Позитивні і негативні соціально-економічні наслідки міграції трудових ресурсів. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Корпоративний, національний, міжнаціональний, наднаціональний, міжнародний рівні регулювання міграції. Україна у міжнародних міграційних процесах.

Тема 6. Міжнародна валютна система. світовий валютний ринок

Міжнародна валютна система, її структура та завдання. Етапи становлення міжнародної валютної системи. Ямайська валютна система. Європейська валютна система.

Поняття та функції валюти. Міжнародна валюта. Резервна валюта. Інтервенційна валюта. Трансакційна валюта. Локаційна валюта. Вільно-, частково- та неконвертовані валюти. Валютні курси та методика їх визначення. Системи валютних курсів. Типи валютних режимів: фіксований, плаваючий.

Світовий валютний ринок, його об'єкти, суб'єкти та сектори. Функції валютного ринку у міжнародній економіці. Фактори розвитку валютного ринку.

Валютні операції та їх класифікація. Світові ринки золота. Міжнародні валютно-фінансові центри. Інтегральний індекс глобальних фінансових центрів (*Global Financial Centres Index*).

Регулювання валютного ринку та валютна політика держави. Форми реалізації валютної політики: валютне регулювання; валютний контроль; валютний режим; дисконтна валютна політика; девізна валютна політика.

Валютний ринок України та його структура. Ринок продажу валюти (готівки). Валютна політика України. Міжбанківський валютний ринок України. Суб'єкти міжбанківського валютного ринку України.

Тема 7. Макроекономічна рівновага

Суть, суб'єкти та особливості міжнародних розрахунків. Чинники впливу та форми міжнародних розрахунків, специфіка їх використання. Сучасні платіжні системи. Рушійні сили впровадження інновацій у платіжній інфраструктурі. Ефекти використання безготівкових платіжних інструментів. Економічні та соціальні наслідки електронної

комерції. Платіжна індустрія в Україні.

Поняття платіжного балансу (ПБ), історія його виникнення та розвитку. Структура сучасного платіжного балансу, класифікація статей. Поточний рахунок. Рахунок капіталу і фінансів. Сальдо платіжного балансу. Позитивне і негативне сальдо. Платіжний баланс на певну дату і за певний період. Реєстрація угод на момент розрахунку і на момент операції. Теорія автоматичного саморегулювання платіжного балансу Д. Юма і Д. Рікардо. Кейнсіанські теорії регулювання ПБ. Теорія зовнішньої і внутрішньої рівноваги. Інструментально-цільовий метод регулювання ПБ. Монетаристські теорії регулювання ПБ. Теорія мі» державного регулювання платіжного балансу. Платіжний баланс України та його динаміка.

Тема 8. Сучасні міжнародні процеси передачі технологій

Міжнародна передача технологій в контексті цивілізаційного розвитку. Форми технологій та їх значення у міжнародній економіці. Унікальна технологія. Прогресивна технологія. Традиційна технологія. Морально-застаріла технологія. Поняття міжнародного ринку технологій, суб'єкти та об'єкти ринку. Сегменти міжнародного ринку технологій.

Форми міжнародного трансферу технологій. Прямі закордонні інвестиції. Участь у власності (*joint venture*). Міжнародний консалтинг. Передача ліцензій.

Франшиза. Управління проектами. Будівництво "під ключ". Міжнародна кооперація. Торгівля високотехнологічними товарами. Продаж патентів закордон. Економічна доцільність експорту та імпорту технологій. Регулювання мі» народного технологічного обміну.

Тема 9. Глобалізація та міжнародна економічна інтеграція

Сутність сучасної глобалізації та її прояви в економічному житті. Основні чинники та риси глобалізації. Суперечливість глобалізаційних процесів. Концепції глобалізації. Індекс рівня глобалізації країн світу (KOF Index of Globalization) і його складові.

Сфери економіки за інтенсивністю глобальних процесів. Торговельна глобалізація. Фінансова глобалізація. Науково-технологічна та виробнича глобалізації.

Суть і основні передумови міжнародної економічної інтеграції. Міжнародна і наднаціональна інтеграція та суверенність держав. Фактори сучасних інтеграційних процесів.

Моделі та механізми інтеграції. Етапи міжнародної економічної інтеграції. Зона вільної торгівлі. Митний союз. Спільний ринок. Валютний союз. Економічний союз (ЄС). Європейський союз та історія його становлення. Європейська асоціація вільної торгівлі. Північноамериканська уго, іа про вільну торгівлю. Тихоокеанське економічне співтовариство.

Економічні наслідки міжнародної інтеграції. Динамічні та статичні ефекти економічної інтеграції.

Сучасна геополітична ситуація у світі та ринкові трансформації в Україні у геостратегічному контексті. Інтеграційна стратегія України. Участь України у регіональних інтеграційних угрупованнях. Угода про асоціацію України з ЄС. Економічні аспекти євроінтеграції України. Основні та специфічні фактори впливу євроінтеграції на економіку України. Зближення (конвергенція) норм регулювання економіки. Участь у програмах розвитку та діяльності інститутів інтеграційного співтовариства.

Тема 10. Міжнародна економічна політика України

Сутність та основні принципи національної міжнародної економічної політики. Засади національної міжнародної політики України: європейська стратегія розвитку.

Актуальні тенденції та проблеми міжнародної економічної політики України. Зовнішньоторговельна політика України. Міжнародна політика України у фінансовій сфері. Міжнародна міграційна політика України. Міжнародна валютна політика України. Міжнародна політика України щодо шляхів вирішення глобальних економічних проблем.

Міжнародна політика України в енергетичній сфері.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародна економіка: підручник/ Білоцерківець В. В., Завгородня О. О., Лебедева В. К. та ін. . Київ: Центр учбової літератури, 2012. 416 с.
2. Міжнародні економічні відносини: навч. посібн / Козик В., Панкова Л., Даниленко Н. Київ: Знання-Прес, 2008. 409 с.
3. Міжнародна економіка: підручник / Лук'яненко Д. Г., Поручник А. М., Столярчук Я. М. Київ: КНЕУ, 2014. 762 с.
4. Герасимчук В. Г., Войтко С. В.-Міжнародна економіка: навч. посібн. Київ: Знання, 2009. 302 с.
5. Міжнародна економіка: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Козак Ю. Г., Лук'яненко Д. Г., Макогон Ю. В. та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 560 с.
6. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
7. Міжнародна макроекономіка: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Ю. М. Пахомов, Н. С. Логвінова та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 400 с.
8. Міжнародні організації: навч. посібн. / Ковалевський В. В., Козак Ю. Г. Лебедева С. Н., Наумчик А. А., Логвінова Н. С., Апосталюк Л. П., Граматик Ю. І., Барановська М. І., Левицький М. А., Воронова О. В., Захарченко О. В., Гаврилов М. С., Лапін К. В., Кравченко Є. В. – Київ: Центр навчальної літератури, 2009. 223 с.
9. Міжнародні фінанси: навч. посіб. 5-те вид. перероб. та доп./ Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Sporek T., Szoltysek J., Захарченко О. В., Лебедева С. Н., Gribincea A., Kozak A., Shengelia T, Притула Н. В., Скарбовий С. С. Київ – Катовіце.: Центр учбової літератури, 2014. 348 с.
10. Міжнародна торгівля: навч. посібн. / Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 272 с.
11. Бестужева С. В. Міжнародні економічні відносини: практикум з навчальної дисципліни. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 96 с.
12. Рокоча В. В. Міжнародна економіка: навч. посіб. Київ: Таксон, 2003. 302 с.
13. Шевчук Л. Т. Регіональна економіка: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 319 с.

МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Тема 1. Концептуальні засади та основні риси міжнародного бізнесу та міжнародного права

Гене́за та су́ть міжнародного бізнесу та міжнародного права. Зародження, розвиток і характерні риси сучасного міжнародного бізнесу та міжнародного права. Мотивація міжнародного бізнесу. Теорії міжнародного бізнесу та їх еволюція. Види міжнародного бізнесу (МБ). Суб'єкти міжнародного бізнесу. Періодизація історичного розвитку міжнародного бізнесу. Основні риси сучасного міжнародного бізнесу. Поняття та система міжнародного економічного права як складника міжнародного права (МП).

Тема 2. Середовище міжнародного бізнесу. Світові центри ділової активності.

Сутність середовища міжнародного бізнесу. Види середовища міжнародного бізнесу. Фактори зовнішнього економічного середовища (ЕС) міжнародного бізнесу. Макросередовище міжнародного бізнесу і його фактори. Дослідження потреб споживачів та коливання попиту на експортну продукцію. Мікросередовище міжнародного бізнесу і його фактори. Інструменти аналізу міжнародного середовища. PEST-аналіз і CLCP-аналіз. Світові центри ділової активності. Ринки країн американського континенту. Ринки країн Європи. Ринки Азії, Австралії і Нової Зеландії. Ринки Африки і Близького Сходу.

Тема 3. Правові та політичні аспекти міжнародного бізнесу

Суть, структура та інструменти регулювання механізму міжнародного бізнесу та міжнародного права. Правове середовище. Детермінанти політичного середовища міжнародного бізнесу. Закони, які безпосередньо регулюють міжнародні ділові операції. Закони, що стосуються власності. Політичне середовище міжнародного бізнесу.

Тема 4. Базові правові основи європейської економічної інтеграції. Європейське бізнес середовище.

Сутність поняття та передумови євроінтеграції. Базові правові основи євроінтеграції. Мета, етапи, ступінь, характер, принципи, темпи та елементи механізму реалізації євроінтеграції. Особливості та структура спільного доробку ЄС. Сутність основних розділів «*acquis communautaire*». Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею: технічні бар'єри у торгівлі; митні питання та сприяння торгівлі; заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля; інтелектуальна власність; конкуренція; питання, пов'язані з торгівлею енергоносіями. Економічне та галузеве співробітництво: оподаткування; інформаційне суспільство; Фінансове співробітництво та положення щодо боротьби із шахрайством. Етапи розвитку МЕІ та їх вплив на міжнародний бізнес. Вплив сучасних інтеграційних угруповань країн на міжнародний бізнес. Європейський союз та Європейська асоціація вільної торгівлі. Регулювання основних аспектів функціонування бізнесу в країнах ЄС. Основи корпоративного права ЄС. Діяльність міжнародних компаній у країнах ЄС.

Тема 5. Організаційно-правові форми міжнародного бізнесу

Організаційні форми міжнародного бізнесу в сучасних умовах глобалізації. Компанія як головний суб'єкт міжнародного бізнесу. Системи організаційно-правових форм бізнесу в Україні та за кордоном. Глобальні організаційні структури. Транснаціональні корпорації та їхня роль у системі міжнародних економічних відносин. Організаційно-правові форми ТНК. Міжнародно-правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій. Організація діяльності материнських компаній ТНК. Вплив мікро- та макросередовища міжнародного бізнесу на організаційно-правові форми ТНК. Вплив національних культур на організаційно-правові форми ТНК. Природа спільного підприємства. Процес створення спільного підприємства. Специфіка розвитку спільних підприємств в Україні

Тема 6. Виробнича кооперація у міжнародному бізнесі

Міжнародний бізнес та міжнародне виробництво. Міжнародний поділ праці та кооперація. Виробнича кооперація у міжнародному бізнесі. Форми виробничої кооперації. Особливості виробничої кооперації. Стратегічні альянси. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі. Спільне підприємництво. Стратегії виробництва у міжнародному бізнесі. Аутсорсинг міжнародних компаній.

Тема 7. Крос-культурні аспекти міжнародного бізнесу

Роль культури у веденні міжнародного бізнесу. Елементи культури. Моделі крос-культурної поведінки в бізнесі

Тема 8. Менеджмент у системі сучасного міжнародного бізнесу. Міжнародний стратегічний менеджмент.

Види сучасного міжнародного менеджменту та його стратегії у бізнесі. Системний підхід у міжнародному менеджменті та цільова орієнтація фірми. Інституційне забезпечення міжнародного менеджменту. Організація розробки та виконання бізнес-планів розвитку міжнародного бізнесу підприємства. Принципи і мотиви розробки міжнародних стратегій корпорацією. Типізація стратегій міжнародної корпорації. Стратегії злиттів та поглинань в транснаціональному бізнесі. Глобальні стратегії ТНК

Тема 9. Міжнародний фінансовий менеджмент.

Сутність міжнародного фінансового менеджменту. Фінансовий менеджмент ТНК. Короткострокове та довгострокове фінансування міжнародної компанії

Тема 10. Інформаційний менеджмент в міжнародному бізнесі. інформаційні технології у міжнародному бізнесі.

Поняття міжнародної інформації. Інформаційні технології як чинник конкурентоспроможності у міжнародному бізнесі. Інформаційні технології і модифікація міжнародного бізнесу. Інформаційні технології організації бізнесу. Основні поняття, що стосуються інформаційного забезпечення менеджменту ЗЕД. Типові інформаційні потреби менеджера зовнішньоекономічної діяльності відповідно до його основної функції та джерела отримання інформації Інформаційні технології у роботі закордонних фінансових установ. Франчайзингові технології в інформаційній економіці. Використання технологій індустрії 4.0 в міжнародному бізнесі.

Тема 11. Маркетинг у системі міжнародного бізнесу

Поняття маркетингу та його значення в міжнародному бізнесі. Середовище міжнародного маркетингу. Трансформація змісту міжнародного маркетингу. Концепція «4р» в міжнародному маркетингу. Міжнародний комплекс маркетингу: товарна політика. Міжнародний комплекс маркетингу: цінова політика. Міжнародний комплекс маркетингу: політика розподілу товару. Міжнародний комплекс маркетингу: комунікаційна політика

і

Тема 12. організація зовнішньоекономічних операцій

Зовнішньоекономічні угоди: суть, класифікація. Зовнішньоторговельний договір купівлі-продажу товарів: суть, особливості. Вимоги до зовнішньоторговельного договору купівлі-продажу товарів та його структура

Тема 13. Проведення ділових переговорів з іноземними партнерами

Сутність, типи, прийоми ділових переговорів та підготовка до їх проведення. Способи ведення міжнародних переговорів. Особливості переговорного процесу в міжнародних відносинах. Загальні правила ведення ділових переговорів. Традиції, правила та звичаї ділового спілкування при проведенні ділових переговорів із закордонними партнерами. Дотримання вимог офіційного протоколу при проведенні ділових переговорів та зустрічей

Тема 14. етика та соціальна відповідальність в міжнародному бізнесі

Поняття етики і соціальної відповідальності бізнесу. Етичні аспекти поведінки компанії у крос-культурному та міжнародному контексті. Сфери соціальної відповідальності бізнесу

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 544 с
2. Дахно І. І. Міжнародне економічне право: навч. посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 304 с.
3. Лазарева О. В. Міжнародний менеджмент: навч. посібн. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2009. 188 с
4. Лазарева О. В. Міжнародний бізнес як основа міжнародного менеджменту: конспект лекцій. URL: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/posibnuku/329/2.pdf>
5. Михайленко О. Г., Красніков Д. А. Міжнародний бізнес: посібник. Дн-ск: Видавництво «КИТ», 2014. – 128 с.

6. Файчук О. М., Сидоренко С. В. Міжнародний бізнес: навч. посібн. Київ: НУБіП України, 2016. 236 с.
7. Міжнародний бізнес та біржові ринки: конспект лекцій / Сагер Л. Ю., Сигида Л. О. Суми : Сумський державний університет, 2017. 110 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/50235/1/Saher_mizhnarodnyi.pdf
8. Міжнародний менеджмент: підручник / Гуткевич С. О., Дмитренко Г. В., Оніщенко І. Г., Сафонов Ю. М. Київ: Кафедра, 2015. 535 с.
9. Опришко В. Ф. Міжнародне економічне право і процес: монографія. Київ: Парламентське вид-во, 2014. 518 с
10. Сазонець О. М. Управління міжнародним бізнесом: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2019. 338 с.

Допоміжна

Законодавчі і нормативно-правові акти:

1. Верховна Рада України. (1991). Закон України № 960-XII «Про зовнішньоекономічну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
2. Верховна Рада України. (2021). Закон України № 1591-IX «Про платіжні послуги». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text>
3. Верховна Рада України. (2018). Закон України №2473-VIII «Про валюту і валютні операції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>
6. Верховна Рада України. (1996). Закон України №93/96-ВР «Про режим іноземного інвестування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Верховна Рада України. (2004). Закон України № 1861-IV «Про транскордонне співробітництво». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-15#Text>
8. Верховна Рада України. (2012). Митний кодекс України. Документ № 4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Верховна Рада України. (2006). Закон України № 3480-IV «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
5. Верховна Рада України. (2022). Закон України №1953-IX «Про фінансові послуги та фінансові компанії». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

Інтернет-ресурси

1. Державна служба статистики України. – Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Bloomberg. URL: <https://www.bloomberg.com>
3. Moody's. URL: moody.com
4. Official website of the European Union. URL: https://europa.eu/european-union/index_en
5. Fitch Ratings. URL: www.fitchratings.com

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ
які виносяться на кваліфікаційний іспит зі спеціалізації з нормативних дисциплін
циклу професійної та практичної підготовки
для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальність 051 «Економіка»
освітня програма
«Міжнародна економіка та міжнародні бізнес-комунікації»

МІКРОЕКОНОМІКА

1. Суспільство та його економічне життя. Економічні категорії. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Позитивна та нормативна економічна теорія.
2. Економічні потреби суспільства, їх сутність і класифікація. Безмежність потреб. Закон зростання потреб.
3. Зміст та види суспільного виробництва. Фактори виробництва. Виробнича функція та її складові.
4. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин.
5. Предмет мікроекономіки. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Методологія мікроекономічного аналізу.
6. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Аналіз зміни попиту загалом та величини (обсягу) попиту.
7. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Вплив змін попиту й пропозиції на стан рівноваги, рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку.
8. Поняття корисності. Сукупна та гранична корисності. Функція корисності. Закон спадної граничної корисності блага.
9. Реакція споживача на зміну його доходу. Реакція споживача на зміну цін товарів. Ефект заміщення та ефект доходу.
10. Параметри підприємства як мікроекономічної моделі. Поняття і параметри виробничої функції. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства.
11. Виробнича функція з одним змінним фактором. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта. Ефект масштабу. Оптимум виробника. Ізокоста.
12. Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Витрати в довгостроковому періоді. Використання теорії витрат в практичній діяльності підприємства.
13. Ознаки й умови досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції.
14. Ринок досконалої конкуренції в довгостроковому періоді. Тривала рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки. Ефективність ринку досконалої конкуренції.
15. Модель «чистої монополії» та її характеристики. Ознаки «чистої монополії». Різновиди монополій. Діагностування монопольної влади.
16. Монопольний ринок у короткостроковому та довгостроковому періодах. Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни й обсягу виробництва.
17. Основні ознаки олігополії. Нечисленність підприємств в олігополістичних галузях. Загальна взаємозалежність олігополістів. Особливості організації олігополістичного ринку.
18. Ознаки монополістичної конкуренції. Ринкова поведінка монополістичного конкурента. Суспільна ціна монополістичної конкуренції.
19. Попит на продукт і попит на фактори виробництва. Правило оптимального використання ресурсів. Характеристика досконало конкурентного ринку праці.
20. Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу. Ринки капіталу. Попит і пропозиція капіталу. Ринок землі. Особливості землі як фактору виробництва.

МАКРОЕКОНОМІКА

1. Предмет та методологія макроекономіки.
2. Становлення макроекономіки як науки.
3. Валовий внутрішній продукт та методи його обчислення. Інші показники сфери національного виробництва.
4. Макроекономічні показники рівня зайнятості.
5. Макроекономічні показники рівня цін.
6. Платіжний баланс як основний показник зовнішньоекономічної діяльності держави.
7. Економічні потреби та економічні ресурси.
8. Натуральна і товарна економіка. Економічна система та її типи.
9. Економічні суб'єкти та їх функції в ринковій економіці.
10. Гроші та їх функції. Грошовий обіг. Грошова система.
11. Валюта та валютний курс. Міжнародні системи валютних курсів.
12. Виробництво та розподіл національного доходу. Виробнича функція.
13. Аналіз споживання та заощадження.
14. Моделі поведінки споживача.
15. Інвестиції та інвестиційний процес. Неокласична модель інвестицій.
16. Економічне зростання та його чинники. Моделі економічного зростання.
17. Сукупні видатки та рівноважний ВВП. Мультиплікатор видатків.
18. Сукупний попит та його чинники. Крива сукупного попиту та її переміщення.
19. Сукупна пропозиція та її чинники. Крива сукупної пропозиції та її переміщення.
20. Макроекономічна рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
21. Суть та причини економічних коливань. Види економічних циклів. Антициклічна політика держави.
22. Безробіття, його причини, види та соціально-економічні наслідки.
23. Інфляція, її причини, види та соціально-економічні наслідки. Крива Філіпса. Методи боротьби з інфляцією.
24. Банківська система. Центральний банк та його функції. Процес створення банківських депозитів.
25. Монетарна політика, її завдання, знаряддя та види. Ефективність монетарної політики.
26. Держава в ринковій економіці.
27. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит та способи його подолання. Державний борг.
28. Фіскальна політика, її завдання та знаряддя. Дискреційна та недискреційна фіскальна політика.
29. Міжнародна торгівля у відкритій економіці. Зовнішньоторговельна політика держави.
30. Економічна інтеграція та глобалізація. Євроінтеграція та рух України до ЄС.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

1. Сутність міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин.
2. Форми прояву міжнародних економічних відносин.
3. Середовище розвитку міжнародних економічних відносин.
4. Діджиталізація міжнародних економічних відносин.
5. Транснаціоналізація в системі міжнародних економічних відносин.

6. Місце країн Європи в світовій економіці. Країни-лідери у світовій економіці.
7. Міжнародна економічна система: сутність та її елементи.
8. Міжнародний поділ праці. Сутність та фактори міжнародної конкурентоспроможності.
9. Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція.
10. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).
11. Ідентифікація сучасних загроз і можливостей для світової економіки і для України. Оцінка позицій України в основних глобальних рейтингах.
12. Світовий досвід забезпечення стійкості національної економіки.
13. Стратегічні напрями забезпечення продовольчої безпеки.
14. Ефективність економічних санкцій як інструменту зовнішньої політики.
15. Проблеми офшоризації в міжнародній економічній системі.
16. Аналіз глобальних проблем і можливостей стійкого сталого розвитку. Україна у глобальних вимірах сталого розвитку.
17. Формування глобальної системи фінансування сталого розвитку.
18. Глобалізаційні виклики та концептуальна сутність сталого розвитку.
19. Механізм функціонування глобальної системи фінансування сталого розвитку.
20. Впровадження циркулярної економіки на основі європейського досвіду.
21. «Корпоративна соціальна відповідальність» на міжнародному рівні
22. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, види, рівні.
23. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства.
24. Стратегії ЗЕД підприємства.
25. Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна.
26. Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні).
27. Структура, тенденції та динаміка міжнародної торгівлі товарами. Інструментарій аналізу міжнародної торгівлі.
28. Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі) 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпоротної залежності країни; індекс «умов торгівлі»)
29. Показники міжнародної торгівлі: 1) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну); 2) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни)
30. Сутність, види та особливості міжнародної торгівлі послугами.
31. Особливості застосування електронної торгівлі суб'єктами господарювання в умовах міжнародної економічної діяльності.
32. Методи міжнародної торгівлі товарами.
33. Торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони).
34. Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції.
35. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020).
36. Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОР (ГАТС).

37. Розвиток міжнародної електронної торгівлі в умовах діджиталізації економіки.
38. Міжнародні закупівлі. Угода про державні закупівлі СОТ.
39. Сутність та класифікація методів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності.
40. Особливості класифікації та використання заходів нетарифного регулювання.
41. Ідентифікація сучасних загроз і можливостей під час руху капіталів.
42. Фінансова інклюзія як основа розвитку фінтех-екосистеми.
43. Участь України у діяльності міжнародних фінансових організацій.
44. Міжнародний ринок фінансових інструментів.
45. Інструменти власності та інструменти позики на міжнародному фінансовому ринку.
46. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи).
47. Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування.
48. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери).
49. Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура.
50. Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують.
51. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові.
52. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України.
53. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС), угода про захист іноземних інвестицій.
54. Сутність міжнародного науково-технологічного обміну. Доцільність і форми міжнародної передачі технології.
55. Світовий ринок праці: специфіка, функції, сегментація.
56. Міжнародна міграція робочої сили: сутність, причини та види. Сутність міжнародної економічної міграції та її особливості в умовах глобалізації.
57. Рівневі типи міграційних систем. Сучасні центри тяжіння та основні наслідки міграції робочої сили. Країни походження трудової міграції.
58. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори.
59. Регулювання міжнародної міграції робочої сили.
60. Міграційна криза. Міграційні виклики для країн ЄС.

МІЖНАРОДНА І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

1. Основні функції та принципи міжнародної економіки.
2. Міжнародна економічна діяльність, її суб'єкти та форми.
3. Міжнародна економічна діяльність підприємств та її форми.
4. Політико-правове середовище розвитку міжнародної економічної діяльності.
5. Економічне середовище розвитку міжнародної економічної діяльності.
6. Соціально-культурне середовище розвитку міжнародної економічної діяльності.
7. Складові сучасної інфраструктури міжнародних економічних відносин та їх загальна характеристика.
8. Міжнародні економічні відносини, їх принципи та рівні розвитку.
9. Міжнародний бізнес та міжнародне виробництво.
10. Сутність і показники міжнародної торгівлі.
11. Еволюція теорій міжнародної торгівлі.
12. Види міжнародної торгівлі.

13. Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля.
14. Методи міжнародної торгівлі.
15. Основні види посередницьких операцій в міжнародній торгівлі та їх характеристика.
16. Біржова торгівля, міжнародні аукціони та тендери.
17. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин.
18. Протекціонізм, його сутність і форми.
19. Світова організація торгівлі (СОТ).
20. Україна на світовому ринку товарів і послуг.
21. Сучасна міжнародна торгівельна політика України.
22. Інвестиції в системі міжнародного руху капіталу.
23. Мотивація міжнародної інвестиційної діяльності.
24. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі.
25. Міжнародний інвестиційний ринок, його структура і особливості розвитку.
26. Форми і методи регулювання міжнародного інвестування на національному і міжнародному рівнях.
27. Міжнародна інвестиційна діяльність України.
28. Міжнародний кредит та його функції в сучасній економіці.
29. Види та форми міжнародних кредитів.
30. Кредитна політика міжнародних фінансових організацій.
31. Особливості діяльності МВФ.
32. Група Світового Банку: принципи та напрямки діяльності.
33. Міжнародна офіційна допомога розвитку.
34. Міжнародний кредитний ринок.
35. Сутність і причини міжнародної трудової міграції.
36. Характеристика видів міжнародної міграції робочої сили.
37. Світові центри експорту та імпорту робочої сили.
38. Україна в процесах міжнародної трудової міграції.
39. Елементи світової валютної системи та їх характеристика.
40. Характеристика етапів розвитку світової валютної системи.
41. Паризька валютна система.
42. Генуезька валютна система
43. Бреттон-Вудська валютна система.
44. Ямайська валютна система.
45. Валютний ринок, його функції та структура.
46. Валютні операції та їх основні види.
47. Міжнародні валютно-кредитні організації.
48. Валютний ринок України і особливості його функціонування.
49. Міжнародні розрахунки і фактори, що впливають на їх розвиток.
50. Характеристика типів і видів міжнародних розрахунків.
51. Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна оцінка.
52. Платіжний баланс, його структура і основні складові.
53. Сутність і фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції.
54. Європейський Союз, його склад, напрямки і перспективи розвитку.
55. Етапи і особливості розвитку інтеграційних процесів у Північній Америці.
56. Економічна інтеграція країн Латинської Америки.
57. Азія у світових інтеграційних процесах.
58. Особливості інтеграції країн Африки.
59. Передумови і особливості інтеграції України у сучасну світогосподарську систему.
60. Проблеми та перспективи співпраці України з країнами Європейського Союзу.
61. Предмет, метод і завдання регіональної економіки.

62. Регіони та особливості розвитку територіальних соціально-економічних систем.
63. Оцінка природно-економічного потенціалу регіонів України
64. Господарський комплекс регіону, його структура і трансформація в ринкових умовах
65. Економічне районування та територіальна організація господарства

МІЖНАРОДНИЙ БІЗНЕС ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

1. Поняття та основні риси міжнародного бізнесу. Мотивація міжнародного бізнесу.
2. Теорії міжнародного бізнесу та їх еволюція. Види та суб'єкти міжнародного бізнесу.
3. Поняття та система міжнародного економічного права.
4. Сутність середовища міжнародного бізнесу. Види середовища міжнародного бізнесу.
5. Фактори зовнішнього економічного середовища (ЕС) міжнародного бізнесу. Макросередовище та мікросередовище міжнародного бізнесу .
6. Інструменти аналізу міжнародного середовища. PEST-аналіз і CLCP-аналіз.
7. Світові центри ділової активності. Ринки країн американського континенту.
8. Світові центри ділової активності. Ринки країн Європи.
9. Світові центри ділової активності. Ринки Азії, Австралії і Нової Зеландії.
10. Світові центри ділової активності. Ринки Африки і Близького Сходу.
11. Суть, структура та інструменти регулювання механізму міжнародного бізнесу та міжнародного права.
12. Правове середовище міжнародного бізнесу.
13. Детермінанти політичного середовища міжнародного бізнесу.
14. Закони, які безпосередньо регулюють міжнародні ділові операції. Закони, що стосуються власності.
15. Вплив європейської економічної інтеграції на розвиток міжнародного бізнесу.
16. Базові правові основи євроінтеграції. Мета, етапи, ступінь, характер, принципи, темпи та елементи механізму реалізації євроінтеграції. Особливості та структура Acquis EC («спільний доробок» ЄС).
17. Основи корпоративного права ЄС.
18. Організаційні форми міжнародного бізнесу в сучасних умовах глобалізації.
19. Транснаціональні корпорації та їхня роль у системі міжнародних економічних відносин. Організаційно-правові форми ТНК.
20. Міжнародно-правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій.
21. Природа спільного підприємства. Процес створення спільного підприємства.
22. Міжнародний бізнес та міжнародне виробництво.
23. Форми та особливості виробничої кооперації. Стратегічні альянси. Злиття та поглинання у міжнародному бізнесі.
24. Аутсорсинг у міжнародному бізнесі.
25. Суть та особливості міжнародного франчайзингу.
26. Роль та елементи культури у веденні міжнародного бізнесу. Моделі крос-культурної поведінки в бізнесі.
27. Сутність та особливості міжнародного стратегічного менеджменту.
28. Види сучасного міжнародного менеджменту та його стратегії у бізнесі.
29. Системний підхід у міжнародному менеджменті та цільова орієнтація фірми.
30. Інституційне забезпечення міжнародного менеджменту.
31. Організація розробки та виконання бізнес-планів розвитку міжнародного бізнесу підприємства.

32. Типізація стратегій міжнародної корпорації.
33. Стратегії злиттів та поглинань в транснаціональному бізнесі.
34. Сутність міжнародного фінансового менеджменту. Фінансовий менеджмент
ТНК.
35. Поняття та функції міжнародної інформації.
36. Інформаційні технології як чинник підвищення конкурентоспроможності у міжнародному бізнесі.
37. Основні поняття, що стосуються інформаційного забезпечення менеджменту зовнішньоекономічної діяльності .
38. Типові інформаційні потреби менеджера зовнішньоекономічної діяльності відповідно до його основної функції та джерела отримання інформації.
39. Інформаційні технології у роботі закордонних фінансових установ.
40. Франчайзингові технології в інформаційній економіці.
41. Використання технологій індустрії 4.0 в міжнародному бізнесі.
42. Поняття маркетингу та його значення в міжнародному бізнесі.
43. Середовище міжнародного маркетингу. Концепція «4р» в міжнародному маркетингу.
44. Міжнародний комплекс маркетингу: товарна політика.
45. Міжнародний комплекс маркетингу: цінова політика.
46. Міжнародний комплекс маркетингу: політика розподілу товару.
47. Міжнародний комплекс маркетингу: комунікаційна політика
48. Зовнішньоекономічні угоди: суть, класифікація.
49. Сутність, типи, прийоми ділових переговорів та підготовка до їх проведення. Традиції, правила та звичаї ділового спілкування при проведенні ділових переговорів із закордонними партнерами.
50. Сфери соціальної відповідальності бізнесу. Етика та соціальна відповідальність в міжнародному бізнесі. Етичні аспекти поведінки компанії у крос-культурному та міжнародному контексті.

ПЕРЕЛІК ТИПОВИХ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Задача 1.

Визначити на яких умовах FOB, CFR, CIF є найбільш рентабельний варіант реалізації пшениці українською зерноторгівельною компанією «Агротрейд» на внутрішньому чи зовнішньому (європейському) ринку. Відпускна ціна компанії на пшеницю – 6500 грн. (з 10% рентабельністю). Ціни на аналогічну продукцію на внутрішньому ринку – 7300 грн. Курс валют 1 EUR / 40 UAH. Ціна пшениці на зовнішньому ринку на умовах FOB – 290 євро / тонну; на умовах CFR – 320 євро / тонну; на умовах CIF 340 євро / тонну. Витрати компанії «Агротрейд» на транспортування та фрахт на умовах FOB – 2500 грн.; на умовах CFR – 2800 грн.; на умовах CIF – 3200 грн. Сплата мита та митних зборів компанією на умовах FOB – 450 грн.; на умовах CFR – 550 грн.; на умовах CIF – 680 грн.

Задача 2.

Гіпотетична економіка характеризується такими параметрами: внутрішнє споживання - 1000 од., внутрішні інвестиції – 250 од., урядові видатки – 80 од., чистий експорт – 42 од., зовнішньоторговельний обіг країни – 290 од. Чи є економіка країни відкритою? Чи є вона залежною від зовнішньої торгівлі?

Задача 3.

За даними платіжного балансу країни Європейського Союзу (млн.євро) розрахувати:

- сальдо торгівельного балансу
- сальдо поточного рахунку платіжного балансу
- сальдо платіжного балансу

Обґрунтувати з точки зору теорії платіжного балансу чи буде ревальвуватися чи девальвуватися національна валюта, поповнення чи зменшення свої золотовалютних резервів.

Експорт товарів	162 900	Оплата праці отримана	2 300
Імпорт товарів	162 400	Оплата праці до виплати	4 150
Експорт послуг	55 200	Інвестиційні доходи з-за кордону	23 778
Імпорт послуг	39 000	Інвестиційні доходи для виплати нерезидентам	17 556
Поточні трансферти (отримані)	2 400		
Поточні трансферти (виплачені)	2 300		
САЛЬДО ТОРГІВЕЛЬНОГО БАЛАНСУ		?	
САЛЬДО ПОТОЧНОГО РАХУНКУ ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ		?	
САЛЬДО ФІНАНСОВОГО РАХУНКУ		1 667	
САЛЬДО ПЛАТІЖНОГО БАЛАНСУ		?	

Задача 4.

Визначити ефективність експорту велосипедів за умови, що експортна ціна велосипеда – 500 євро, господарські витрати на виробництво товару – 3100 грн., транспортні витрати – 600 грн., організаційні витрати – 350 грн. Ціна велосипеда на внутрішньому ринку становить 6800 грн. Курс валюти – 1 євро / 32 грн.

Задача 5.

Визначити ефективність імпорту пилососів за умови, що українське підприємство «Техносервіс» імпортує їх з Німеччини в обсязі 200 одиниць на суму 60 тис. євро при собівартості 210 євро за одиницю товару. Пилосос в Україні коштує 4500 грн., а його собівартість – 3700 грн. Транспортні витрати становлять 8 тис. євро, а організаційні витрати – 5 тис. євро. Валютний курс становить 1 євро/ 35 грн.

Для того, щоб імпорт пилососів був вигідним, прибуток від проведеної імпортової операції повинен перевищувати витрати. Відносним показником, який виражає залежність, є базовий коефіцієнт ефективності імпорту товарів споживання.

Задача 6.

Розрахувати митну вартість товару і нарахування митних платежів методом додавання, а саме сукупні витрати експортера, що пов'язані з нарахуванням митної вартості. Загальна ціна продовольчого товару за контрактом з Угорщини становить 150 тис. євро.; імпортне мито – 10%; митні збори – 0,5% від суми контракту; ставка акцизу – 15%; ПДВ – 20%; вартість транспортування до кордону становить 1000 євро, від кордону до пункту призначення імпортера в Україні – 800 євро. Базисні умови поставки – франко-завод (Інкотермс – 2010). Усі платежі на митниці сплачуються у національній валюті. Курс валюти – 1 євро / 32 грн.

Задача 7.

Розглянемо ситуацію з тристоронньою торгівлею двома виробами: автомобілями та пшеницею. В варіанті з використанням звичайних торговельних обмежень за умов відсутності угод щодо митного союзу ціна автомобіля в країні А складає 1500 од. за штуку, в країні Б – 1300 од., в країні В – 1400 од. Мито на автомобілі в країні А нараховується у розмірі 20% на одиницю. Ціна пшениці в країні А складає 5 од. за кг, в країні Б – 4,2 од. за кг, в країні В – 3,8 од. за кг. Відповідне мито в країні А складає 25% на кожен кг. Після укладення угоди про митний союз між країнами А та Б спільний митний тариф в торгівлі автомобілями складе 10%, в торгівлі пшеницею – 20%. **Завдання:** розглянути ціни на товари та визначити напрями в торгівлі між країнами до укладення угоди про митний союз і після неї.

Задача 8.

Імпорт товарів хімічної промисловості характеризується такими даними:

Назва товарів хімічної промисловості	Ціна за одиницю товару, дол. США		Фізичний обсяг імпорту, тис. шт.	
	Базисний рік	Поточний рік	Базисний рік	Поточний рік
Фармацевтична продукція	150	180	48	56
Парфумерна продукція	85	100	120	170

Визначити: 1) індекс вартості імпорту, фізичного обсягу та цін; 2) абсолютний приріст імпорту товарів в цілому та за рахунок окремих факторів.

Задача 9.

За наведеними даними розрахувати індекси цін та фізичного обсягу експорту продукції.

Товарні групи	Загальний обсяг експорту, млн. дол. США		Індивідуальні індекси фізичного обсягу експорту
	Базисний рік	Поточний рік	
Продовольчі	650	900	0,9
Непродовольчі	1230	1600	1,4

Задача 10.

Сума факторингової операції складає 600 тис. дол. США, авансовий платіж – 80%, комісія фактора – 4%. Оплата за оформлення документів склала 325 дол. США, відсотки на залишок нараховувалися з розрахунку процентної річної ставки у 15% річних. Боржник повернув залишки протягом 120 днів з початку укладення угоди. Премія за кредитний ризик – 3%. Яку суму отримає фірма, яка продала фактору рахунки?

Вартість факторингу:

- Комісія за реєстрацію, оформлення документів (одноразово, може не братися);
- Комісія за факторингове обслуговування (0,5-3%);
- Комісія за користування грошовими ресурсами (аналогічно кредиту);
- Комісія за кредитний ризик (одноразово, біля 2%, якщо фактор звільняє продавця від ризику банкрутства покупця).

Задача 11.

В таблиці подано дані щодо ВВП, обсягів експорту та імпорту країн світу. Розрахувати їх зовнішньоторгівельний оборот, експортну, імпорتنу та зовнішньоторгівельну квоти, зробити висновки щодо відкритості національних економік та ступеня залежності від участі у міжнародній торгівлі.

	ВВП, млрд. дол. США	Експорт, млрд. дол. США	Імпорт, млрд. дол. США
США	14 330	1 377	2 190
Канада	1564	461,8	436,7
Велика Британія	2 787	468,7	645,7
Німеччина	3 818	1530	1 202

Задача 12.

Відомо, що ВВП Країни А у 2020 р. становив 345 113 млн. динар., обсяг експорту послуг – 5 307,9 млн. дол. США, експорту товарів – 32 666,1 млн. дол. США; імпорту послуг – 2 058,6 млн. дол. США, імпорту товарів – 28 996,8 млн. дол. США.

Завдання: Розрахувати експортну, імпорتنу та зовнішньоторговельну квоти, якщо середньорічний валютний курс країни 1 дол. США = 4,6 динар.

ПЕРЕЛІК ТИПОВИХ ТЕСТІВ

1. Що із нижче перерахованого не характеризує прямі іноземні інвестиції::

- а) прямі іноземні інвестиції здійснюються з метою реалізації довготермінової стратегії;
- б) прямі іноземні інвестиції передбачають придбання цінних паперів та не мають на меті отримання контролю за управлінням підприємством;
- в) прямі іноземні інвестиції здійснюються у підприємства, землю та інші капітальні товари;
- г) прямі іноземні інвестиції передбачають управлінський контроль над об'єктом, в який інвестовано капітал.

2. Продаж та вивезення за кордон раніше завезеного товару, що не зазнав на території країни жодного виду обробки – це:

- а) реекспорт;
- б) реімпорт;
- в) експорт;
- г) імпорт.

3. Квотування, ліцензування, «добровільні обмеження» - це:

- а) кількісні нетарифні методи;
- б) приховані нетарифні методи;
- в) тарифні методи;
- г) фінансові нетарифні методи.

4. Якому виду посередницьких операцій відповідає наступне «...ці операції здійснюються однією стороною за дорученням іншої сторони (комітента) в межах угод від свого імені, але за рахунок комітента»?

- а) комісійні операції;
- б) операції з перепродажу;
- в) агентські операції;
- г) брокерські операції.

5. Співвідношення вартості національної грошової одиниці та вартості іноземних грошових засобів на основі їхньої купівельної спроможності виражає:

- а) валютний курс;
- б) валютний паритет;
- в) валютний режим;
- г) валютний крос-курс.

6. Фіксування курсу національної грошової одиниці стосовно іноземних грошових одиниць – це:

- а) валютний спред;
- б) валютна конвертованість;
- в) встановлення валютного режиму;
- г) валютне котирування.

7. Ринок торгівлі з негайним постачанням валюти – це:

- а) SPOT – ринок;
- б) терміновий ринок;
- в) SWOP – ринок;
- г) все вище перераховане.

8. Ринок, на якому здійснюються такі операції: форвард, ф'ючерс, опціон – це:

- а) терміновий ринок;
- б) SPOT – ринок;
- в) SWOP – ринок;
- г) все вище перераховане.

9. Протягом дії форвардного контракту розрізняють такі основні дати:

- а) дату укладення угоди, дату платежу та дату погашення;
- б) дату укладення угоди та дату погашення;
- в) дату укладення угоди та дату платежу;
- г) дату укладення угоди, дату платежу, дату погашення та дату закінчення контрактного терміну.

10. Спосіб діяльності, згідно з яким продавець передає покупцеві право на використання своєї торгівельної марки, котра є для бізнесу покупця найбільш важливим активом і за допомогою якої продавець надає постійну допомогу покупцеві в його бізнесі називається:

- а) ліцензування;
- б) аутсорсинг;
- в) франчайзинг;
- г) лізинг.

11. Володіння на пайових засадах, коли акціонерний капітал належить не численності дрібних акціонерів, а декільком співвласникам, кожен з яких має певну частку власності і поділяє ризик, носить назву:

- а) партнерство;

- б) спільне підприємство;
- в) ТНК;
- г) міжнародний концерн..

12. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств - це:

- а) діяльність, пов'язана з перетинанням державного кордону товарів, капіталів, грошей;
- б) діяльність, пов'язана з перетинанням державного кордону грошей, капіталів, робочої сили;
- в) діяльність, пов'язана з перетинанням державного кордону товарів, послуг, робочої сили;
- г) діяльність, пов'язана з перетинанням державного кордону грошей, товарів, капіталів, технологій, послуг, робочої сили.

13. Визначте, які принципи ЗЕД не відносяться до національних:

- а) суверенітет, свобода, еквівалентність обміну;
- б) юридична рівність і недискримінація;
- в) верховенство закону, захист інтересів суб'єктів підприємницької діяльності;
- г) лібералізація фінансових послуг, усунення фіскальних бар'єрів.

14. Основу класу похідних фінансових інструментів становлять:

- а) ф'ючерсні, форвардні, опціонні угоди та свопи;
- б) ф'ючерсні, форвардні, опціонні угоди;
- в) ф'ючерсні, форвардні угоди та свопи;
- г) ф'ючерсні, форвардні, опціонні та строкові угоди.

15. Головним недоліком форвардних угод є:

- а) відсутність можливості маневрувати;
- б) щоденна переоцінка за поточним курсом чи ставками;
- в) додаткова платня (комісійні);
- г) індивідуальний характер укладення контракту не дозволяє точно хеджувати ризик визначенням суми угоди і термінів;
- д) все вище перераховане.

16. Ф'ючерсний контракт є контрактом:

- а) біржовим, умовним;
- б) позабіржовим, «твердим»;
- в) біржовим, «твердим» ;
- г) позабіржовим, умовним.

17. Предметом фінансового ф'ючерсного контракту можуть бути такі інструменти як:

- а) іноземна валюта, депозитні сертифікати, банківські депозити, акції, облігації, векселі, довгострокові казначейські зобов'язання;
- б) депозитні сертифікати, банківські депозити, акції, облігації, векселі, довгострокові казначейські зобов'язання;
- в) іноземна валюта, акції, облігації, векселі, довгострокові казначейські зобов'язання;
- г) іноземна валюта, депозитні сертифікати, банківські депозити.

18. Угоди агентів валютного ринку щодо обміну обумовлених сум грошової одиниці однієї країни на валюту іншої країни за узгодженим курсом на певну дату – це:

- а) конверсійні операції;
- б) форфейтингові операції;
- г) факторингові операції;
- г) лізингові операції.

19. Ф'ючерсна торгівлі базується на таких правилах:

- а) програвш продавця є вигравшем покупця;
- б) програвш продавця є вигравшем брокера;
- в) вигравш покупця є програвшем брокера;
- г) вигравш покупця є програвшем розрахункової установи;
- д) все вище перераховане.

20. Результатом підписання Маастрихтської угоди 7 лютого 1992 року стала поява:

- а) Європейської економічної спільноти;
- б) Європейського Союзу;
- в) Європейської спільноти з атомної енергії;
- г) Європейської спільноти з вугілля і сталі.

21. Що таке *acquis communautaire*?

- а) інша назва економічного колапсу;
- б) стратегічний напрям країн ЄС у сфері зовнішньої політики;
- в) спільний правовий доробок країн Європейського Союзу та надбання європейської інтеграції у політичній сфері, правовій та економічній сферах;
- г) надбання європейської інтеграції в економічній сфері.

22. Яка з перелічених країн-членів ЄС не належить до зони євро:

- а) Кіпр;
- б) Данія;
- в) Мальта;
- г) Фінляндія;
- д) Ірландія.

23. До первинного законодавства як джерела *acquis communautaire* не належить:

- а) Договір про заснування Європейського економічного співтовариства 1957 року (з 1993 року — Договір про заснування Європейського співтовариства), Договір про заснування Європейського співтовариства з атомної енергії 1957 року (далі — установчі договори) з наступними змінами, внесеними Маастрихтським договором (Договір про утворення Європейського Союзу 1992 року), Амстердамським договором 1997 року та Ніццьким договором 2001 року, а також актами про приєднання;
- б) Договір про Європейський Союз 1992 року, із змінами, внесеними Амстердамським договором 1997 року та Ніццьким договором 2001 року, а також договорами про приєднання;
- в) директива та регламент;
- г) Договір про злиття 1965 року та акти про приєднання нових держав-членів.

24. Який спосіб визначення ставки мита є комбінованим:

- а) 30% від митної вартості автомобіля;
- б) 15% від митної вартості, але не менше ніж 0,5 дол. США у розрахунку на 1 кг яловичини;
- в) 500 дол. США у розрахунку на 1 см³ двигуна автомобіля;
- г) 100 дол. США у розрахунку на 1 т нафти.

25. Який спосіб визначення ставки мита є адвалорним:

- а) 500 дол. США у розрахунку на 1 см³ двигуна автомобіля;
- б) 30% від митної вартості автомобіля;
- в) 15% від митної вартості, але не менше ніж 0,5 дол. США у розрахунку на 1 кг яловичини;
- г) 100 дол. США у розрахунку на 1 т нафти;
- д) правильні відповіді – а), в).

26. Головні елементи світового фінансового ринку:

- а) ринок боргових зобов'язань, ринок титулів (або прав) власності, ринок похідних фінансових інструментів (деривативів);
- б) валютний ринок, ринок боргових зобов'язань, ринок титулів (або прав) власності, ринок похідних фінансових інструментів;
- в) валютний ринок, ринок титулів (або прав) власності, ринок похідних фінансових інструментів (деривативів);
- г) валютний ринок, ринок боргових зобов'язань, ринок титулів (або прав) власності, ринок фінансових інструментів.

27. Адвалорне мито – це...

- а) мито, яке відрізняється низьким розміром ставок і застосовується щодо товарів, які походять із держав, з якими укладена угода про митний союз;
- б) мито, яке застосовується щодо товарів, які походять з країн, що користуються режимом найбільшого сприяння;
- в) мито, яке стягується у вигляді відсотка митної вартості товару;
- г) усі відповіді правильні.

28. Трансферна ціна являє собою ціну:

- а) яка встановлюється на товар між взаємозв'язаними компаніями чи структурними підрозділами однієї компанії у разі, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон;
- б) яка встановлюється на товар між взаємозв'язаними компаніями чи структурними підрозділами різних компаній у разі, якщо об'єкт торгівлі перетинає митний кордон;
- в) яка встановлюється на товар між взаємозв'язаними компаніями чи структурними підрозділами однієї компанії у разі, якщо об'єкт торгівлі не перетинає митний кордон;
- г) усі відповіді правильні.

29. Якщо ціна імпортного товару зросла на 10%, а показник еластичності попиту на імпорт дорівнює $|E_m| = 2,0$, то обсяг імпорту цього товару:

- а) збільшиться на 15%;
- б) збільшиться на 20%;
- в) зменшиться на 20%;
- г) зменшиться на 15%.

30. При якій формі єврокредитів позичальнику надається можливість вибору валюти погашення боргу за настання строку платежу:

- а) класичні єврокредити;
- б) синдиковані єврокредити;
- в) єврокредити із застереженням про валютний опціон;
- г) комісійні єврокредити;

31. Валютні цінності – це:

- а) національна валюта;
- б) іноземна валюта;
- в) банківські метали;
- г) усі відповіді правильні.

32. У якому з випадків мова йде про велику відкриту економіку:

- а) національна економіка, експорт та імпорт якої становлять значну частку відповідних світових показників;
- б) національна економіка з незначною питомою вагою експорту у ВВП;
- в) національна економіка з незначною питомою вагою іноземних інвестицій;
- г) національна економіка, експорт та імпорт якої становлять незначну частку у світовому

експорті та імпорті.

33. Генеральна (загальна) торгівля – це:

- а) прийняте у міжнародній статистиці позначення зовнішньоторговельного обігу з урахуванням вартості транзитних товарів;
- б) зовнішньоторговельний оборот;
- в) оцінка експорту або імпорту товарів у незмінних цінах одного періоду (як правило, року) для отримання інформації щодо руху товарної маси без впливу коливання цін;
- г) коефіцієнт, за яким встановлюється зв'язок між середніми цінами експортних та імпортних товарів.

34. Відношення експортних цін країни до її імпортних цін – це:

- а) генеральна (загальна) торгівля;
- б) індекс «умови торгівлі»;
- в) фізичний обсяг зовнішньої торгівлі;
- г) зовнішньоторговельний оборот.

35. Фактурна вартість – це:

- а) це заявлена декларантом або визначена митним органом вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, яка обчислюється на момент перетинання товарами митного кордону;
- б) це вартість товарів, яка фактично сплачена чи підлягає сплаті або повинна компенсуватися зустрічними поставками товарів та зазначається в рахунку-фактурі відповідно до умов зовнішньоторговельної угоди купівлі-продажу;
- в) це вартість, яка визначається під час господарських операцій між пов'язаними особами (компаніями, членами однієї групи), а також при операціях з суб'єктами низькоподаткових юрисдикцій і компаніями неплатниками податку на прибуток (корпоративного податку) у країні їх реєстрації (підприємства організаційно-правової форми з “особливим” податковим статусом);

36. Яка з перелічених країн не є членом Європейського Союзу:

- а) Норвегія;
- б) Словенія;
- в) Данія;
- г) Швеція;
- д) Словаччина.

37. Яке твердження правильне:

- а) країнами-членами інтеграційного об'єднання MERCOSUR є Мексика, Бразилія, Уругвай, Парагвай;
- б) Азійсько-Тихоокеанське економічне співробітництво не має на меті розвивати вільну торгівлю та інвестиції і через них сприяти економічному розвитку регіону;
- в) США не є членом інтеграційного об'єднання ASEAN;
- г) Організація економічного співробітництва та розвитку не координує зовнішньоекономічну діяльність розвинутих країн;
- д) серед завдань Північноамериканської угоди про вільну торгівлю не передбачено належного рівня захисту інтелектуальної власності.

38. Виберіть варіант відповіді, у якому правильно вказано інтеграційні об'єднання, до яких належать США:

- а) NAFTA, MERCOSUR, OECD;
- б) NAFTA, ASEAN, OECD;
- в) Union for Mediterranean, APEC, NAFTA;

- г) NAFTA, APES, OECD;
- д) OPEC, APES, OECD.

39. Яке твердження неправильне:

- а) асоціацію держав Європейського економічного співтовариства було створено 1957р. із підписанням Римського договору;
- б) вимоги для приєднання країни до Європейського Союзу мають назву Копенгагенські критерії;
- в) у 2007 році Франція, яку підтримали Італія, Іспанія і Португалія висунула ідею створення нової організації – Союзу заради Середземномор'я;
- г) у 2003 році запроваджено єдину європейську валюту – євро;

40. Яке твердження неправильне:

- а) доки у співвідношенні внутрішніх відносних цін між країнами зберігаються відмінності, доти кожна з них матиме порівняльну перевагу у виробництві певного продукту, що становить основу для взаємовигідної зовнішньої торгівлі;
- б) унаслідок конкуренції граничні витрати заміщення одного ресурсу іншим у країн - торговельних партнерів вирівнюються;
- в) за зростаючих витрат заміщення максимальну вигоду від зовнішньої торгівлі дає повна спеціалізація країни;
- г) міжнародна спеціалізація країн, ґрунтована на порівняльній перевазі, збільшує сукупний обсяг виробництва країн, що торгують між собою.

41. Яке твердження неправильне:

- а) ситуацію у міжнародній торгівлі, коли обмін товарами між окремими країнами є потенційно вигідним для усіх учасників міжнародної торгівлі, називають грою з позитивною сумою;
- б) меркантилізм – економічна школа в аналітичній економії, представники якої вважали, що економічна політика має сприяти припливу до країни більшої кількості золота;
- в) меркантилісти розглядали економічну систему, яка функціонує в умовах повної зайнятості ресурсів;
- г) Д. Г'юм намагався обґрунтовано заперечити теорію меркантилістів, запропонувавши концепцію “ціна-золото-потоки”;
- д) наявність прямо пропорційного зв'язку між кількістю грошей в обігу і рівнем цін – одне із припущень концепції “ціна-золото-потоки” Д. Г'юма.

42. У разі активного платіжного балансу країни:

- а) попит на іноземну валюту перевищує пропозицію – курс національної валюти зростає;
- б) пропозиції іноземної валюти перевищують попит на неї – курс національної валюти вищий;
- в) попит на іноземну валюту перевищує пропозицію – курс національної валюти падає;
- г) пропозиції іноземної валюти менші за попит на неї – курс національної валюти падає;

43. Платіжний баланс по поточних операціях охоплює:

- а) торговельний баланс, «невидимі операції» ;
- б) портфельні інвестиції, прямі інвестиції, капітальні трансферти;
- в) баланс руху капіталів;
- г) баланс руху кредитів.

44. Виберіть із перелічених інструментів ті, які належать до фінансових немитних знарядь державного регулювання зовнішньої торгівлі:

- а) технічні бар'єри, державні закупівлі, податки і збори;
- б) тарифна квота, мито;

- в) демпінг, субсидії, експортні кредити;
- г) квотування, ліцензування, “добровільне” обмеження експорту.

45. Міжнародна ліцензійна угода – це:

- а) міжнародна торгівельна операція, за якою власник патенту поступається правами на використання винаходу покупцеві;
- б) міжнародна торгівельна операція, за якою власник винаходу дає іншій стороні дозвіл на його використання у певних межах;
- в) передача технічного досвіду і секретів виробництва, необхідних для освоєння нової техніки і технологій, вдосконалення методів управління;
- г) надання великою фірмою права малій фірмі здійснювати протягом певного періоду свою діяльність під її опікою, використовуючи її обладнання, торгіву марку тощо.

46. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС передбачає:

- а) скасування більшості ввізних мит як Україною, так і ЄС
- б) скасування ввізних мит ЄС, тоді як ввізні мита України залишаються незмінними
- в) скасування ввізних мит Україною, тоді як ввізні мита ЄС залишаються незмінними
- г) скасування абсолютно всіх ввізних мит обома сторонами

47. Тарифні квоти в межах ПВЗВТ означають:

- а) заборону поставок понад обсяг, визначений в тарифній квоті;
- б) нульові ввізні мита в межах тарифної квоти та звичайні непреференційні ввізні мита для обсягів, що постачають понад обсягами тарифної квоти;
- в) знижені (ненульові) ввізні мита в межах тарифної квоти та звичайні непреференційні ввізні мита для обсягів, що постачають понад обсягами тарифної квоти;
- г) тарифні квоти в межах ПВЗВТ не застосовують.

48. Який тип операцій при євровалютному кредитуванні передбачає можливість послідовного продажу кредитів іншим банкам:

- а) мультивалютні кредити;
- б) трансферабельні кредити;
- в) револьверні кредити;
- г) термінові кредити;

49. Щоденні поїздки до місця роботи за кордон передбачає такий тип міграції населення як:

- а) постійна;
- б) тимчасова;
- в) сезонна;
- г) маятникова.

50. Політика вільної торгівлі являє собою:

- а) введення обмежень по відношенню до зарубіжних товарів;
- б) мінімальне втручання держави у ЗЕД;
- в) невтручання держави у ЗЕД;
- г) обмежений доступ на вітчизняні ринки іноземних товарів.

51. Компанія з обмеженою відповідальністю в ЄС – це:

- а) підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці;
- б) асоціація осіб, які беруть участь в бізнесі як співвласники для одержання доходів;
- в) компанія з акціонерним капіталом (участю кількох власників у капіталі), що є юридичною особою з активами, в якій відповідальність власників обмежена їхніми частками в капіталі;

г) одноосібне володіння, тобто виробництво, що належить одній особі і кероване найчастіше цією ж особою.

52. До особливостей створення та функціонування Європейської компанії як спеціальної гармонізованої юридичної форми організації бізнесу в ЄС не належить:

а) формування європейської компанії може відбуватися з нуля на території ЄС та європейська компанія може мати дочірнє підприємство за межами ЄС;

б) серед компаній, які формують європейську компанію, має бути принаймні дві компанії, розташовані в різних країнах-членах ЄС;

в) європейська компанія повинна володіти філією в іншій країні-члені ЄС протягом щонайменше двох років;

г) європейська компанія може бути сформована тільки на базі існуючої компанії чи компаній, створювати філії також у формі Європейської компанії.